

MARIJA ARRIGLER (1893–1967), UČITELJICA

Marija Arrigler (1893–1967).

Rojena je bila 27. septembra 1893 v Kamniku, očetu Antonu in materi Frančiški, rojeni Medved. Mati je bila sestra pesnika Antona Medveda. Oče Anton je bil gozdar. Družina se je kmalu po rojstvu otrok preselila na Primorsko. Učiteljica sta bila tudi Marijina starejša sestra Roza, poročena Ribičič, in brat Anton. Oba sta prva leta poučevala na Primorskem in bila v letih 1923 in 1924 odpuščena, zato sta prišla v Jugoslavijo. Roza je poučevala na Rakeku in v Ljubljani, Anton pa v Skaručni, Trzinu, Kamniku, Slovenj Gradcu in Ljubljani. Nekaj let je bil

šolski upravitelj in šolski nadzornik v kamniškem okraju. Marija je osemrazredno osnovno šolo obiskovala v Gorici. Učiteljšče v Gorici je obiskovala med letoma 1909 in 1913. Maturirala je 11. julija 1913. Od 15. septembra 1914 do 15. septembra 1916 je poučevala na šoli Družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici, od 16. septembra do 4. oktobra 1916 na osnovni šoli Erzelj, od 8. oktobra 1916 do 22. septembra 1917 v Loškem Potoku, od 22. oktobra 1917 do 15. septembra 1918 v Ribnici. »Usposobljenostni« izpit je opravila 4. maja 1918 pred goriško izpraševalno komisijo na ženskem učiteljišču v Ljubljani. Od 16. septembra 1918 do 12. oktobra 1924 je poučevala v Trstu na šoli Družbe sv. Cirila in Metoda. Prav tako kot njena sestra Roza in brat Anton je tudi Marija zaprosila za italijansko državljanstvo, a so ga vsem trem odklonili.¹ Zato je bila leta 1924 odpuščena. Od 13. oktobra 1924 do 31. avgusta 1931 je poučevala na osnovni šoli v Trebnjem. Na vrhniško šolo je prišla 1. septembra 1931.²

Tu je na šolskih proslavah vodila pevski zbor. Posebej je omenjen mladinski koncert, ki ga je priredil 10. maja 1933 Podmladek Jadranske straže v šolski telovadnici. V opisu prireditve na vrhniški šoli je zapisano, da je petje vodila učiteljica Marija Arrigler, »ki je žela z otroci največje priznanje«.³

USLUŽBENSKI LIST

I. Ime in priimek uslužbenca Marija Arrigler - Antonar

II. Rojen dne dvajset - sedmega meseca septembra ¹⁸desetdeset - letja (let*)
 v kraju Kamnik, sreza Kamnik, oblasti Guljauske

III. Narodnost Slovenska, vera rim. kat., pristojnost Tebuje

Položaj v državni službi, kategorija in skupina, mesto službovanja**)

II. kategorija, 3. grupa, II. stopnja, stalna
učiteljica v Tebujem.
Stalna učit., I. kat. 2. skup. - Tebujem,
" " VII. skup. - " -
" " VII. skupina, na Vrtniki,
" " VI. skup. - Vrtnika

Učiteljica VII/2. skup. - na mes.-osn. š. Vrtača v Ljubljani

Gradenj 12. 34 36/2 45/1

Zapis v uslužbenkem listu učiteljice Marije Arrigler (Arhiv Republike Slovenije, AS 231, škatla 54).

V šolskem letu 1935/36 je bila razredničarka 3. b razreda, vodila mladinski pevski zbor z 90 pevci in poučevala petje v 3. a in 4. a in b razredu. Sodelovala je tudi pri Mladinskem odru, ki so ga na novo ustanovili na šoli v šolskem letu 1936/37.⁴ V šolskem letu 1938/39 je poučevala 4. a razred z 38 dečki, naslednje leto pa 1. b razred z 41 deklicami. V 2. in 3. razredu višje narodne šole je učila petje, v 2. b razredu pa gospodinjstvo. Ocenjena njenega delovanja v šoli v letu 1940/41 je bila: »Poučuje nazorno in praktično in daje prav lepe uspehe, upošteva samodelavnost. Ima resen in miren nastop ter postopa z mladino zelo ljubeznivo.« Njen odnos do dela so ocenili: »Točna, redna, skrbna.«⁵

Med drugo svetovno vojno je bila 4. julija 1942 aretirana. Nekaj časa je bila zaprta v Ljubljani, nato poslana v italijansko koncentracijsko taborišče v Treviso. Po kapitulaciji Italije se je vrnila v Ljubljano. V šolskem letu 1943/44 je nekaj časa poučevala na drugi dekliški ljudski šoli v Ljubljani. V šolski kroniki piše, da ni dobila potne dovolilnice za prehod bloka mesta Ljubljane, zato so jo na tej osnovni šoli Graben zaposlili kot korektorico domačih nalog.⁶ 17. oktobra 1944 je bila začasno dodeljena na osnovno šolo v Notranjih Goricah. Po vojni je od 10. oktobra 1945 do upokojitve 31. maja 1947 učila na osnovni šoli Vrtača v Ljubljani. V poročilu o njenem zunajšolskem delu so zapisali,

Marija Arrigler (1893–1967), učiteljica.

da opravlja na terenu kulturno-prosvetno delo, v svoji četrti je odbornica organizacije AFŽ in nadzornica komisije za socialno skrbstvo.⁷ Stanovala je na Dobrilovi cesti 22, zdaj je ta ulica Gradaška.

Njena službena ocena je bila odlično. Zunaj šole je bila zelo aktivna. Članica učiteljske organizacije Udruženje jugoslovanskega učiteljstva je bila od leta 1925, kjer je bila tudi v pevskem zboru. V Trebnjem je bila članica društva Sokol in v letu 1930/31 tajnica in knjižničarka. Tudi na Vrhniki je takoj postala članica društva Sokol. V njem je bila aktivna igralska skupina z otroškimi predstavami. Vodila je režijsko delo in glasbene točke in bila tudi članica sokolske igralske

skupine.⁸ Vodila je mladinski in mešani pevski zbor. Od leta 1934 je bila članica Rdečega križa, članica podružnice Cirilmetodove družbe od 1933, Branibora pa od leta 1935.

Leta 1939 je bila med učiteljicami, ki so prispevale denar za izgradnjo Doma učiteljic v Ljubljani.

Umrla je 19. novembra 1967. Pokopana je na ljubljanskem pokopališču Žale.

Vrhničanka Majda Opačić, rojena Koprivnikar, se spominja Marije Arrigler kot učiteljice deškega razreda in kot članice Sokola. Povsod je bila izredno priljubljena.

Opombe:

- 1 Lavrenčič Pahor, Minka, Primorski učitelji 1914–1941. Trst, 1994, str. 38.
- 2 Zgodovinski arhiv Ljubljana (v nadaljevanju ZAL), Osnovna šola Vrtača Ljubljana, LJU-233, t. e., 5/70, personalne mape.
- 3 Slovenski šolski muzej, mapa osnovne šole Janeza Mraka na Vrhniki. Razne mladinske prireditve in roditeljski večeri.
- 4 ZAL, Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhniki, VRH 48, Zapisniki sej učiteljskega zbora 1935–1937, škatla 1.
- 5 ZAL, Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhniki, VRH 48, Ocenjevalni list, škatla 4.
- 6 ZAL, Osnovna šola Janeza Mraka na Vrhniki, VRH 48. Kronika osemrazredne osnovne šole na Vrhniki. VI. knjiga, škatla 1.
- 7 ZAL, Osnovna šola Vrtača Ljubljana, LJU-233, Poročilo o šolskem in izvenšolskem delu 1945/46, t. e. 2/28.
- 8 Živec, Milena: Sokolsko gibanje na Vrhniki. Vrhnikiški razgledi, št. 10, 2009, str 145.